

На нашу думку, найбільш яскравим прикладом серед гарантій адвокатської діяльності є заборона вимагати від адвоката надання відомостей, що є адвокатською таємницею. Ця гарантія професійної діяльності адвоката має тісний взаємозв'язок з принципом конфіденційності, через що може, як зазначає К.Ю. Суровова, скластися думка про їх ідентичний характер. Але ми поділяємо її твердження, що розмежування між ними необхідно проводити за «функціональною ознакою: принцип визначає специфіку діяльності, а гарантія служить засобом забезпечення функціонування цієї діяльності» [6, с.27].

Список використаної літератури:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 27, ст.2822.
2. Рагулин А.В. Гарантии независимости адвоката по российскому законодательству: понятие и содержание. *Новая правовая мысль*. 2011. № 5 (48). С. 54-57.
3. Яновська О.Г. Правова та соціальна природа адвокатської професії. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 2. С. 108-113.
4. Савченко А.В. Регулювання дисциплінарної відповідальності адвоката в Україні в рамках інтеграції з ЄС. *Часопис Академії адвокатури України*. 2013. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2013_4_19.
5. Гармаев Ю.П. Незаконная деятельность адвокатов в уголовном судопроизводстве. Иркутск: ИПКПР ГП РФ, 2005. 395 с.
6. Суровова К.Ю. Гарантии адвокатской деятельности. *Адвокатская практика*. 2014. № 4. С. 22-28.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Нестерчук Лілія Петрівна**

Гоменюк А.Р.

*студентка 2-го курсу цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АДВОКАТУРА ЯК ІНСТИТУТ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

До кінця двадцятого століття намітилася тенденція до демократизації держав. Більшість держав закріплюють режим демократії в своїх

конституціях, не забуваючи вказувати також те, що держава є не тільки демократичною, а й правовою.

Правова держава – це така держава, де права і свободи громадян є найвищою цінністю. Однією з умов існування розвиненої правової держави є розвинуте громадянське суспільство.

Громадянське суспільство складається на певному етапі історичного розвитку в момент, коли в правосвідомості людей з'являється розуміння того, що вони наділені не тільки обов'язками, але і правами. Громадянин – людина, яка має політичну та правову культуру, що спирається на культуру моральну. Від політичного волевиявлення громадянина залежить розвиток країни. І на стадії формування розуміння цієї обставини починає формуватися громадянське правосвідомість, а слідом за ним – громадянське суспільство.

Громадянське суспільство – система самостійних і незалежних від держави суспільних інститутів і відносин. До інститутів громадянського суспільства належать сім'я, наукові, професійні та інші об'єднання, асоціації, адвокатура та інші важливі сфери людського життя.

На думку українських науковців, громадянське суспільство – це суспільство з розвиненими економічними, політичними, духовними та іншими відносинами і зв'язками, яке взаємодіє з державою та функціонує на засадах демократії і права [6].

Громадянське суспільство має тісний зв'язок з державою. Так, держава може суттєво обмежити функціонування громадянського суспільства, проте викоринити його державі буде важко, тому що виникнення і існування громадянського суспільства безпосередньо залежить від правосвідомості громадян. Слід також зазначити, що громадянське суспільство також певною мірою може обмежити державу в його діях.

Слід зазначити, що однією з умов існування громадянського суспільства є наявність приватної власності у громадян. Це є основоположною умовою свободи особистості. Досить згадати тоталітарний політичний режим, при якому приватної власності у громадян майже не існувало [7].

Інститут адвокатури є ядром системи надання громадянам правової допомоги. За роки незалежності вітчизняна адвокатура довела це своєю ефективною роботою. Цьому сприяли постійно зростаючий рівень професіоналізму адвокатів, правової культури населення, а також постійне вдосконалення законодавства країни.

В ст. 1 Закону встановлено, що українська адвокатура – це професійне громадське об'єднання [2]. А оскільки громадські організації є невід'ємною частиною громадянського суспільства, відповідно, й інститут адвокатури можна вважати його інститутом.

В Україні інститут адвокатури, як самостійний правовий інститут, починає свій розвиток з 1864 р. після проведення судової реформи. Остання сприяла відділенню адвокатури від адміністрації, закріпленню права

громадян на захист у суді тощо. Адвокатів у ті часи називали повіреними. Їх розподіляли на дві категорії – присяжних повірених (особи з вищою юридичною освітою та стажем роботи в суді не менше п'яти років) і приватних повірених (особи, які досягли 18 – річного віку та склали іспити в окружному суді або судовій палаті і отримали свідоцтво на право ведення судових справ). На відміну від присяжних повірених, приватні повірені могли виступати в тих судах, до яких вони були приписані і які здійснювали нагляд за їхньою діяльністю [5, 21].

З огляду на специфіку адвокатської діяльності та її еволюцію, інститут адвокатури України посідає помітне місце у громадянському суспільстві. Адже його основні функції – забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах [1], – спрямовані на охорону і захист законних прав та інтересів громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства, юридичних осіб та суспільства. Проте адвокатура України є не тільки інститутом громадянського суспільства, а й корпорацією, головним обов'язком якої є забезпечення захисту інтересів усіх суб'єктів громадянського суспільства. Про це свідчить наявність потреби громадянського суспільства в даному інституті, яке потребує надання професійної правової допомоги фахового юриста, оскільки більшість членів суспільства позбавлена можливості захищати свої інтереси в конфліктах з державою та іншими особами. Відповідно, той аспект, який визначає надання допомоги громадянам необхідністю у вирішенні проблем із владою, підтверджує соціальну роль інституту адвокатури.

Незважаючи на існуючі проблеми з правовим регулюванням адвокатури, громадяни все частіше звертаються за кваліфікованою юридичною допомогою. Можна і потрібно відзначити, що ступінь розвитку адвокатури – це показник рівня законності в суспільстві, ступінь дотримання прав громадян, в кінці кінців – рівень демократії в державі. І мова йде не про демократію, яка декларована, а про реальну демократію, без якої неможливо уявити сучасну правову державу. Принцип правової захищеності в державі, де будується громадянське суспільство, є одним з основоположних. Не дарма в Конституції Україна було закріплено, що права і свободи громадян є найвищою цінністю в державі.

Звичайно, для захисту прав і свобод потрібна грамотна правнича допомога, яку надає інститут адвокатури, але для надання більш якісних послуг та можливості більшого захисту прав та свобод необхідно вирішити ряд існуючих зараз проблем: впорядкувати законодавство, більш чітко регламентувати відповідальність адвокатів за проступки, зокрема, застосовувати в їх відношенні більш суворі заходи у крайніх випадках, надати адвокатурі більшої незалежності, без жодного тиску з боку державних органів.

Адвокатура України є самостійним, сформованим елементом правозахисної системи, який виступає з одного боку – інститутом громадянського суспільства, основним завданням якого є захист прав та свобод громадян, з іншого – її завданням є захист самого громадянського суспільства та інтересів інших його інститутів. Розвиток адвокатури безумовно залежить від рівня правової культури населення та держави в цілому.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 59.

2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. Редакція від 05.01.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.

3. Громадянське суспільство і держава в Україні: проблеми взаємодії : матеріали методолог. семінару / відп. ред.: В. В. Цветков, І. О. Кресіна; упоряд. Є. В. Перегуда. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2014. 84 с.

4. Козьмініх А. В. Адвокатура як інститут громадянського суспільства в сучасній науці. *Актуальні проблеми політики*. Вип. 36. Одеса, 2016. С. 228-235.

5. Святоцький О. Д. Адвокатура України. К. : Видавничий дім «Ін Юре», 1997. 224 с.

6. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К. : Укр. енцикл., 1998. 672 с.

7. Субочев В. В. Законні інтереси. Проблеми теорії держави і права. Підручник / За ред. А. В. Малько. М. : Юрлітінформ, 2017. С. 362-380.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» ***Кісліцина Ірина Олександрівна***